

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ І ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА

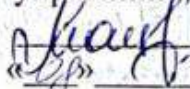
«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор

 Тетяна ШАБАТУРА
«04» липеня 2024 року

«ПОГОДЖЕНО»

в.о. декана факультету економіки та управління, доцент

 Тетяна МАЦІЄВИЧ
«08» липеня 2024 року

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор з науково-педагогічної та методичної роботи, доцент

 Інна МАЛЕЦЬКА
«10» липеня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОЗ 01 МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ

**РІВЕНЬ ВИЩОЇ
ОСВІТИ**

ДРУГИЙ (МАГІСТЕРСЬКИЙ)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

05 «СОЦІАЛЬНІ І ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

051 «ЕКОНОМІКА

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«ЕКОНОМІКА»

СТРУКТУРНИЙ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ПІДРОЗДІЛ

Робоча програма освітнього компонента «**Методологія і організація наукових досліджень**» для здобувачів за освітньою програмою «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Розробник програми: **Тетяна ШАБАТУРА**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії і економіки підприємства

Робоча програма (зі змінами) розглянута і схвалена на засіданні кафедри *економічної теорії і економіки підприємства*

Протокол № 14 від «04» липня 2024 року

Завідувач кафедри (підпис) Тетяна ШАБАТУРА

Гарант освітньої програми (підпис) Олександр ГАЛИЦЬКИЙ

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 05 «Соціальні і поведінкові науки» Спеціальність 051 «Економіка» Освітня програма «Економіка»	Обов’язкова	
Модулів 2		Рік підготовки	
Змістових модулів 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>реферат</i>		Семестр	
Загальна кількість годин 120		1 -й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 год. аудиторних самостійної роботи здобувача: 4 год.	Рівень вищої освіти другий (магістерський)	16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю:	
залік	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60(%);

для заочної форми навчання – 12/78(%).

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент **«Методологія і організація наукових досліджень»** відноситься до складу обов'язкових ОК освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка».

Передумовами для вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів компетентності щодо специфіки наукових досліджень, вивчення термінології та методології сучасної науки, інформаційної культури та академічної доброчесності, застосування отриманих знань на практиці в освітньому, дослідницькому процесах та процедурах захисту інтелектуальної власності. Дисципліна орієнтує на вибір методів та інструментарію наукових досліджень, дотримання принципів академічної доброчесності та інформаційної етики та культури, правового забезпечення захисту інтелектуальної власності.

Метою освітнього компонента вивчення освітнього компонента **«Методологія і організація наукових досліджень»** здобувачами є ознайомлення з теоретичними засадами науково-дослідної діяльності та захисту інтелектуальної власності, надання методичних рекомендацій щодо виконання конкретних видів наукових, навчально-дослідних та кваліфікаційних робіт.

Предметом освітнього компонента теоретичні та прикладні засади науково-дослідної діяльності та захисту інтелектуальної власності.

Завдання освітнього компонента «Методологія і організація наукових досліджень». Основними завданнями вивчення дисципліни є те, що дисципліна є базовою для наукової діяльності та виконання конкретних видів наукових, навчально-дослідних та кваліфікаційних робіт.

У результаті вивчення освітнього компонента **«Методологія і організація наукових досліджень»** здобувач вищої освіти повинен

Знати:

методи використання інформаційних і комунікаційних технологій в професійній діяльності.

методи та організаційні процедури дослідницької та інноваційної діяльності;
принципи неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності;

розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем

Вміти:

проводити самостійні розробки шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.;

визначати основи захисту інтелектуальної власності;

пояснювати зміст нормативно-правових актів щодо захисту інтелектуальної власності;

упорядковувати набуті знання у вигляді виконання індивідуальних завдань;

аргументовано обговорити та пояснити: методологію та методики наукових досліджень, а також захисту інтелектуальної власності.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення освітнього компонента «**Методологія і організація наукових досліджень**» у здобувача вищої освіти формуються:

ІК - здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі і проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності :

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК5. Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проектів у соціально-економічній сфері.

СК 14. Здатність інтегрувати знання про інтелектуальну власність у провадженні економічної діяльності підприємства

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 16. Оцінювати інтелектуальну власність з позиції економіко-правової категорії інформаційного суспільства

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	лаб.	інд.	с.р.		лк	пр	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Методологія і організація наукових досліджень												
Тема 1. Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень.	14	2	1			11	14	1				13
Тема 2. Технологія та методика наукових досліджень.	14	2	1			11	14	1				13
Тема 3. Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість	15	2	2			11	14	1				13
Тема 4. Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікації.	15	2	2			11	14	-	1			13
Тема 5. Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів	15	2	2			11	14	-	1			13
Тема 6. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань.	15	2	2			11	17	1	1			15
Тема 7. Академічна доброчесність в наукових дослідженнях.	15	2	2			11	17	1	1			15
Тема 8. Основи інтелектуальної власності та методи її захисту	17	2	2			13	16	1				15
Усього	120	16	14			90	120	6	4			110

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. Методологія і методи наукових досліджень.

Тема 1. Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень.

Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань. Відносні та абсолютні знання. Сутність наукового дослідження. Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція, критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата. Загальні принципи науки. Ознаки наукового дослідження. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Поняття методології та методики наукових досліджень. Ідеалізація, формалізація, гіпотеза, дедукція, індукція, гіпотетичний метод. Основи методології досліджень емпіричного рівня. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень. Поняття наукового методу та його основні риси. Загальнонаукові методи. Метод порівняння, метод моделювання, метод формалізації, системний підхід, синтез, критичний аналіз. Емпіричні методи. Методи економічного дослідження.

Тема 2. Технологія наукових досліджень.

Логіка наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Визначення робочої гіпотези. Етапи наукових досліджень. Актуальність, значущість та практична цінність наукових результатів. Новизна наукових досліджень. Відповідати профілю наукового колективу. Огляду літератури з теми дослідження. Експеримент в наукових дослідженнях. Вимоги до оформлення звіту про наукове дослідження. Публікація результатів дослідження

Тема 3. Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість

Побудова короткої аргументації. Аргументація на прикладі. Аргументація за аналогією. Аргументація з посиланням на авторитетність. Аргументація стосовно причин. Дедуктивна аргументація. Наукові дилеми. Основні логічні помилки. Надійність фактів. Конкретизація та простота в наукових дискусіях. Відсутність емоцій. Контраргументи. Однозначність наукових термінів.

Тема 4. Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікацій.

Наукова стаття та її структурні елементи: вступ, аналіз останніх досліджень і публікацій, формулювання мети статті, виклад змісту власного дослідження, висновок, бібліографічний список, анотації. Тези доповідей. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації. Структура наукових публікацій та відмінності від публіцистичних

публікацій. Класифікація за УДК. Вимоги до монографій. Правила формування наукових статей. Апробацію результатів наукового дослідження. Загальна характеристика та особливості наукового тексту. Структура та основні ознаки наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу. Навички написання текстів та їх формування. Визначальні характеристики наукового тексту. Вимоги до оформлення ілюстрацій в наукових публікаціях.

Тема 5. Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів.

Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт. Об'єкт дослідження, предмет дослідження. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової і дипломної роботи. Магістерська робота та її підготовка. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра.

Тема 6. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань

Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації: безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж. Методи обробки інформації: зведення і групування даних, розрахунок відносних і середніх величин, показники варіації, розробка таблиць, графічний метод, побудова динамічних рядів і розрахунок індексів. Критичний аналіз та інтерпретація наукової інформації. Організація роботи з науковою літературою. Міжбібліотечний абонемент. Міжнародні наукові бази та доступ до них. Бібліотечні електронні каталоги. Якісні та кількісні характеристики бібліографічних посилань. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань. Розміщення номеру бібліографічного посилання в тексті. Посилання на автора або роботу. Непряме цитування (перефразування, парафраз). Пряме цитування. Цитування за вторинними джерелами. Цитування джерел іноземною мовою. Зміна тексту, коментарі та скорочення в цитатах. Цитування законодавчих актів. Оформлення пропусків у цитатах.

Тема 7. Академічна доброчесність в наукових дослідженнях.

Сутність поняття «академічна доброчесність». Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис академічної доброчесності: основні положення Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту». Комітет з питань етики НАЗЯВО. Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат». Окремі випадки самоплагіату у науковій діяльності. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.

Тема 8. Основи інтелектуальної власності та методи її захисту

Інформація і знання як фактори розвитку інформаційного суспільства та його економіки. Інтелектуальна власність як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини. Національна система інтелектуальної власності. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності.

5.2. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (КУРС ЛЕКЦІЙ)

Денна форма навчання

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
	МОДУЛЬ 1
	Змістовний модуль 1. Методологія і методи наукових досліджень.
1.1	Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень. (2 год) Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань. Основні наукові терміни. Загальні принципи науки. Ознаки наукового дослідження. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Поняття методології та методики наукових досліджень. Пізнавальні прийоми та форми наукових досліджень. Поняття наукового методу та його основні риси. Загальнонаукові методи.
1.2	Технологія наукових досліджень. (2 год) Логіка наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Визначення робочої гіпотези. Етапи наукових досліджень. Актуальність, значущість та практична цінність наукових результатів. Новизна наукових досліджень. Огляду літератури з теми дослідження. Експеримент в наукових дослідженнях. Публікація результатів дослідження
1.3	Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість. (2 год) Побудова короткої аргументації. Надійність фактів. Конкретизація та простота в наукових дискусіях. Контраргументи. Однозначність наукових термінів.
1.4	Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікації. (2 год). Наукова стаття та її структурні елементи: вступ, аналіз останніх досліджень і публікацій, формулювання мети статті, виклад змісту власного дослідження, висновок, бібліографічний список, анотації. Тези доповідей. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації. Структура наукових публікацій та відмінності від публіцистичних публікацій. Класифікація за УДК. Вимоги до монографій. Структура та основні ознаки наукового тексту. Загальні вимоги до наукового тексту. Мова і стиль наукового викладу.

1.5	Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів. (2 год) Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт. Об'єкт дослідження, предмет дослідження. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової і дипломної роботи. Магістерська робота та її підготовка. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра
1.6	Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань. (2 год) Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації. Методи обробки інформації, критичний аналіз та інтерпретація наукової інформації. Організація роботи з науковою літературою. Міжнародні наукові бази та доступ до них. Бібліотечні електронні каталоги. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань.
1.7	Академічна доброчесність в наукових дослідженнях. (2 год) Сутність поняття «академічна доброчесність». Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис академічної доброчесності: основні положення Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту». Комітет з питань етики НАЗЯВО. Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат». Окремі випадку самоплагіату у науковій діяльності. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.
1.8	Основи інтелектуальної власності та методи її захисту. (2 год) Інформація і знання як фактори розвитку інформаційного суспільства та його економіки. Інтелектуальна власність як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини. Національна система інтелектуальної власності. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності

Заочна форма навчання

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
	МОДУЛЬ 1
	Змістовний модуль 1. Методологія і методи наукових досліджень.
1.1	Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень. (2 год) Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань. Основні наукові терміни. Загальні принципи науки. Ознаки наукового дослідження. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження. Поняття методології та методики наукових досліджень.
1.2	Технологія наукових досліджень. (2 год) Логіка наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження. Етапи наукових досліджень. Актуальність, значущість та практична цінність наукових результатів. Новизна наукових досліджень.
1.3	Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість. (2 год) Побудова короткої аргументації. Надійність фактів. Конкретизація та простота в наукових дискусіях. Контраргументи. Однозначність наукових термінів.
1.4	Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікації. (2 год). Наукова стаття та її структурні елементи. Тези доповідей. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації.
1.5	Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів. (2 год) Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Основні етапи підготовки курсових та дипломних робіт. Магістерська робота та її підготовка. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра і магістра
1.6	Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань. (2 год) Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації. Методи обробки інформації, критичний аналіз та інтерпретація наукової інформації. Організація роботи з науковою літературою.

1.7	Академічна доброчесність в наукових дослідженнях. (2 год) Сутність поняття «академічна доброчесність». Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис академічної доброчесності: основні положення Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту». Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.
1.8	Основи інтелектуальної власності та методи її захисту. (2 год) Інформація і знання як фактори розвитку інформаційного суспільства та його економіки. Інтелектуальна власність як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності.

5.3 Теми практичних та семінарських занять

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сучасна наука та наукові дослідження. Методологія і методи наукових досліджень.	2	-
2	Тема 2. Технологія та методика наукових досліджень.	2	-
3	Тема 3. Аргументація як складова науки. Гіпотеза. Доказовість	2	-
4	Тема 4. Науковий текст та вимоги до нього. Види наукових публікацій.	2	1
5	Тема 5. Освітні рівні, кваліфікаційні роботи здобувачів	2	1
6	Тема 6. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Основи цитувань.	2	1
7	Тема 7. Академічна доброчесність в наукових дослідженнях.	2	1
	Разом	14	4

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми (питання)	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція,	11	13

	критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата		
2.	Тема 2. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.	11	13
3.	Тема 3. Конкретизація та простота в наукових дискусіях.	11	13
4.	Тема 4. Структура наукових публікацій та відмінності від публіцистичних публікацій.	11	13
5.	Тема 5. Структура та технічне оформлення курсових і дипломних робіт. Підготовка до захисту та захист курсової і дипломної роботи.	11	15
6.	Тема 6. Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації: безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж.	11	15
7.	Тема 7. Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «само плагіат. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності. Міжнародна система інтелектуальної власності.	13	15
Всього		90	110

5.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є формою індивідуально-консультативної роботи викладача зі здобувачем вищої освіти, яка здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об'єкт). характер і мета роботи.

В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково-

методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література з освітнього компонента.

У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Тематика рефератів

1. Предмет та сутність науки. Вимоги до наукових знань.
2. Сутність наукового дослідження.
3. Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція, критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата.
4. Загальні принципи науки.
5. Поняття методології та методики наукових досліджень.
6. Логіка наукового дослідження.
7. Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези.
8. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження.
9. Визначення робочої гіпотези. Етапи наукових досліджень.
10. Побудова короткої аргументації.
11. Наукова стаття та її структурні елементи: вступ, аналіз останніх досліджень і публікацій, формулювання мети статті, виклад змісту власного дослідження, висновок, бібліографічний список, анотації.
12. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації.
13. Правила формування наукових статей.
14. Апробацію результатів наукового дослідження.
15. Загальна характеристика та особливості наукового тексту. Структура та основні ознаки наукового тексту.
16. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт.
17. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи.
18. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і дипломних робіт. Послідовність виконання кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційних рівнів магістра.

19.Суть і види науково-технічної інформації. Методи пошуку та збору наукової інформації: безпосереднє спостереження, опитування, фотографування, хронометраж.

20.Методи обробки інформації: зведення і групування даних, розрахунків відносних і середніх величин, показники варіації, розробка таблиць, графічний метод, побудова динамічних рядів і розрахунків індексів.

21.Загальні правила оформлення бібліографічних посилань.

22.Сутність поняття «академічна доброчесність».

23.Поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат».

24. Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності.

25.Інтелектуальна власність як право на результат інтелектуальної творчої діяльності людини.

26.Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності

27.Міжнародна система інтелектуальної власності.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При проведенні лекційних і практичних занять з освітнього компонента **«Методологія і організація наукових досліджень»** застосовують словесні, інноваційні, наочні та практичні методи навчання.

Відбувається поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

– лекції (оглядова / тематична / лекція- презентація);

– семінарські / практичні (семінари-дискусії / презентація / робота в Інтернеті, бібліотеці / робота в малих групах.

Під час лекцій використовується презентація теми, в якій виділені головні питання, що розглядаються.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних результатів роботи з виконання індивідуальних завдань.

Кросворди – при вивченні поточної теми освітнього компонента.

Вивчення освітнього компонента передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань, законів України, указів Президента України та постанов Кабінету Міністрів України.

Таблиця 1.

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	Індивідуальні консультації. (Дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.	Практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв'язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв'язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів (фінансова звітність тощо), розв'язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).
ПРН 16. Оцінювати інтелектуальну власність з позиції економіко-правової категорії інформаційного суспільства	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Групове обговорення ситуації, аналіз конкретних ситуацій, застосування наочних матеріалів, розв'язування задач та завдань, робота в Інтернеті, бібліотеці, консультації).

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «**Методологія і організація наукових досліджень**» здійснюється у формі поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів, які передбачені «Положенням щодо системи оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2024 року.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 3.

Реалізація основних завдань оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Університеті досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю.

Поточний контроль - це оцінка роботи здобувачів вищої освіти за всіма видами аудиторних занять (лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття) та самостійної роботи, яка відображає навчальні досягнення здобувачів в освоєнні програмного матеріалу освітнього компонента. Форму проведення поточного контролю під час навчальних занять визначає викладач.

Модульний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного навчального модуля (змістовного). Основні завдання модульного контролю полягають у підвищенні мотивації здобувачів вищої освіти до опанування навчального матеріалу, активізації спільної систематичної роботи викладачів і здобувачів вищої освіти упродовж семестру, а також в удосконаленні рівня організації освітнього процесу в Університеті.

Змістовний модуль (модуль) - запланована сукупність тем, що реалізується відповідними формами навчального процесу та підлягає модульному

контролю. Модульний контроль проводиться за розкладом аудиторних занять у формі за рішенням кафедри. До модульного контролю допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали індивідуальний навчальний план, тобто передбачені в конкретному змістовому модулі всі види навчальної роботи. Бал за модуль розраховується з урахуванням балів за поточний контроль і модульну контрольну роботу.

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання, відповідно до графіку відпрацювань, затвердженого кафедрою Економічної теорії і економіки підприємства.

З метою підвищення мотивації до систематичної активної роботи протягом усього періоду навчання за відповідним освітнім рівнем вищої освіти, переорієнтацію їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких знань, умінь та навичок; систематизації знань та активне їх засвоєння упродовж навчального року; подолання елементів суб'єктивізму під час оцінювання знань в Університеті передбачена **накопичувальна система оцінювання знань здобувачів вищої освіти.**

За накопичувальною системою підсумкова оцінка в балах з освітнього компонента розраховується як сума балів отриманих здобувачем вищої освіти за змістовні модулі, відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (активна участь в роботі наукового гуртка кафедри, підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції тощо, доповідь на науковій здобувачській конференції, призове місце в олімпіаді, підготовка наукової публікації, виконання індивідуального завдання, участь у вдосконаленні навчально-методичної бази кафедри тощо) (табл. 4.).

Кількість балів, що може отримати здобувач вищої освіти за змістовний модуль, може бути різною і встановлюватися для кожного змістового модуля (в залежності від значимості змістового модуля) з урахуванням того, що підсумкова оцінка не може перевищувати 90 балів. Розрахунок балів за поточний контроль та заохочувальні види робіт визначаються кафедрою та робочою програмою.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Таблиця 4

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентський конференції
	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка кафедри
	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання участь у вдосконаленні навчально- методичної бази кафедри

- модульний контроль – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт з вивчення освітнього компонента до 5

Таблица 5

Бал за змістовні модулі (БЗМ)							Сума		
Бал за змістовні модулі (БЗМ)									
Бал за відвідування (всього 0-5)							Бал заохочувальний (всього -0-5)		
Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	0-5	0-5	100
10	12	14	15	15	14	10			
Модульний контроль - 90									
БЗМ = (ЗМ + МК) : 2									

Відповідно до «Положенням щодо системи оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом ректора ОДАУ № 227-заг від 22 вересня 2024 року здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчально-методичний комплекс з освітньої компоненти (методичні рекомендації щодо проведення практичних занять, засобів для проведення поточного й підсумкового контролю: контрольних завдань до практичних занять, завдань модульного контролю для перевірки засвоєння здобувачами навчального матеріалу; методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти з освітнього компонента).

Методичні вказівки

1. Робоча програма освітнього компонента **«Методологія і організація наукових досліджень»**.
2. Силабус освітнього компонента.
3. Візуальне супроводження освітнього компонента (презентації).
4. Основні положення та процедури щодо підготовки та проведення захисту дисертації на здобуття ступеню доктора філософії: рекомендації для здобувачів наукових ступенів / В.М. Орлов, О.А. Князева, Г.А. Отливанська. Одеса: ДУІТЗ, 2021. 38 с.
5. Фонд тестових завдань.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Рейкін В. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Луцьк : Вид-во ПП Іванюк В. П., 2020. 111 с.
2. Ліпич Л. Г., Громко Л. С. Методологія та організація наукових досліджень в галузі : методичні вказівки для практичної роботи. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2019. 45 с.
3. Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.

4. Бубенко П.Т., Величко В.В., Глухарев С.М. Інтелектуальна власність: навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2011. 215 с.
5. Грицуленко С.І., Потапова-Сінько Н.Ю., Гарбера К.М. Інтелектуальна власність в галузі зв'язку: навч. посіб. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2011. 394 с.
6. Грицуленко С.І., Потапова-Сінько Н.Ю., Гарбера К.М. Інтелектуальна власність. Модуль 2: Основи інтелектуальної власності: метод. вказ. для практ. занять. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2008. 86 с.

Допоміжня

1. Волгін С.О., Гнатуш С.О., Манько В.В. Оформлення курсових і дипломних робіт: Методичні вказівки для студентів біологічного факультету. – Львів, 2003. – 40 с.
2. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень. – К., 2004.
3. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі. - К., 2003.
4. Методы исследований и организация эксперимента. / под ред. К.П. Власова. – Харьков: Издательство Гуманитарный центр, 2002. – 255с.
5. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій. - К., 2004.
6. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: Конспект лекцій. – К.: Академвидав, 2004. – 208 с.
7. Цехмістрова Г.С. Основи наукових досліджень. - К., 2003.
8. Шлюшенко В.Л., Шкрабак І.В., Словенко Е.І. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення. - К., 2004.
9. Олійник Я.Б., Самойленко В.М., Хільчевський В.К. Навчально-методичний комплекс з виконання курсових та кваліфікаційних робіт. – К., 2001.

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua/>
1. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
2. Фундаментальна бібліотека ОДАУ <http://library-odau.blogspot.com>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського . URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.